

वन, वातावरण तथा भू संरक्षण मन्त्रालय गोपनीय प्रमुख (मा. मन्त्रिस्तर) को मिति २०७९। ०९।२० गतेको
 अधिकृत राष्ट्रिय
 अधिकारी प्रदेश, प्राप्ति

- १) वन नियमावली, २०७९ को नियम १४ को उपनियम (१) ले व्यवस्था गरे वमोजिमको वन विभागबाट प्रदेश भित्रको राष्ट्रिय वन र अन्तर प्रादेशिक वन व्यवस्थापनको एकीकृत रणनीतिक योजना तयार भै नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भै नसकेको हुदै वन ऐन, २०७९ को दफा ११ को उपदफा (३) को प्रयोजनको लागि डिभिजनल वन अधिकृतले उल्लेखित रणनीतिक योजनाको आधारमा आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्रको राष्ट्रिय वनको आवधिक योजना सहितको रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी प्रदेश वन निर्देशकको सिफारिसमा प्रदेश मन्त्रालयमा स्विकृतिको लागि पेस गर्नु पर्ने हुन्छ । तर नेपाल सरकारको वन व्यवस्थापनको एकीकृत रणनीतिक योजना तयार भई नसकेको हुदै हेरेक जिल्लाको मौजुदा स्वीकृत पञ्चवर्षिय वन व्यवस्थापन कार्य योजनालाई नै निरन्तरता दिई कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- २) विगतमा बैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ समेतको अधिनमा रहेर कार्ययोजना तयार भई लागु भएका सामुदायिक वन तथा साझेदारी वनको हकमा देहाय वमोजिम गर्ने ।
- (क) सामुदायिक वनहरूको दिगो व्यवस्थापनका लागि देशव्यापी एकरूपता ल्याउने उद्देश्य राखी वन तथा वातावरण मन्त्रालय, काठमाण्डौबाट राष्ट्रिय मापदण्ड बनाउने कार्य हालसम्म पूरा भै नसकेको र गण्डकी प्रदेश सरकारबाट हालसम्म प्रदेश वन ऐन, नियम, कार्यविधि र निर्देशिका तयार नभएकोले प्रदेश भित्रका तत् तत् वन व्यवस्थापन पछ्ति अनुसार व्यवस्थापन भएका वनको संरक्षण र व्यवस्थापनमा चुनौति देखिएको छ । नेपाल सरकार मन्त्रापरिषद्को मिति २०७७।०२।१५ गतेको निर्णय पश्चात वन क्षेत्रबाट वन व्यवस्थापन कार्ययोजना अनुसार काठ दाउरा संकलन नगरिएको, वन क्षेत्रमा प्रशस्त मात्रामा ढलापडा रुखहरू रहेको, उक्त ढलापडा रुखहरू कुनै पनि समयमा अचानक वन डढेलो लागि नासिने, सडिगली जाने, चोरी निकासी हुन सक्ने लगायतका कारणहरूबाट सरकारी सम्पत्तीको हानी नोकसानी हुन सक्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । सरकारी सम्पत्तिको संरक्षण, व्यवस्थापन एं सुरक्षा गर्नु सरकारको दायित्व भएको हुदै उल्लेखित ढलापडा रुखहरू मात्र तत्कालै विद्यमान वन पैदावार संकलन तथा विक्री वितरण निर्देशिका, २०७३ र सामुदायिक वनको काठ दाउरा संकलन तथा विक्री वितरण निर्देशिका, २०७१ वमोजिमको प्रक्रिया पु-याई कटान मुद्धान एं संकलन गरी सुरक्षित घाटगढी गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- (ख) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूको मौजुदा वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा समावेश भएको तथ्याङ्क समेतका विवरणहरूलाई आधार वनाई वन नियमावली, २०७९ को नियम १५ को अधिनमा रही प्राकृतिक वन, वातावरण र जैविक विविधताको साथै स्थानीय समुदायको आवश्यकता, व्यवस्थापकिय क्षमता, परम्परागत ज्ञान, प्रथाजनित अभ्यास, सुशासनको स्तर र वन क्षेत्रको अवस्था समेतलाई ध्यान दिई सहभागिता सहितको निर्णयबाट दिगो वन व्यवस्थापनको

लागि छनौट भएको उपर्युक्त वन नियम सम्बन्धीय प्रमाणवली (सिल्हिकल्चर सिटम) र वार्षिक स्वीकार्य कटान परिमाण समेत उल्लेख भएको संख्याविधि वा पुरक (केही बुदाँहरु थपघट गरिएको) वन व्यवस्थापन कार्ययोजना तयारी गरी डिभिजनल वन अधिकृतबाट स्वीकृती गराई वन संरक्षण लगायतको वन व्यवस्थापन तथा वार्षिक स्वीकार्य कटान परिमाण वमोजिमको वन पैदावार संकलन र उपयोग गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउने ।

- (ग) वन क्षेत्रमा विपद्जन्य घटनाको कारण क्षती पुरेका वन पैदावार (काठ दाउरा लगायत) को संकलनको हकमा वन नियमावली, २०७९ को नियम १७ वमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी संकलनको व्यवस्था मिलाउने ।
- ३) वन नियमावली, २०७९ को नियम २१ को उपनियम (१) अनुसार जिल्लामा स्थानीय जनतालाई काठ दाउरा आपूर्ति गर्न अनसुची ११ मा उल्लेख भएका गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका जिल्लाहरू (नवलपरासी-वर्दधाट सुस्ता पूर्व, तनहुँ, स्याङ्जा, लमजुङ, पर्वत, बागलुङ, गोरखा, कास्की) मा सोही नियमको उपनियम (२) वमोजिमको जिल्ला वन पैदावार आपूर्ति समिति गठन भैसकेको भए निरन्तरता दिन र गठन नभएको भए गठन गरी सोही नियमको उपनियम (७) अनुसारको वार्षिक कार्ययोजना तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गर्नु हुन र सो कार्ययोजना यस मन्त्रालयबाट स्विकृत भएपछि मात्रै लागु हुने साथै सोही नियमको उपनियम (१०) मा व्यवस्था भए वमोजिम जिल्ला वन पैदावार आपूर्ति समितिले विक्रि वितरण गरेको काठ दाउराको विवरण र अन्य भए गरेका कामहरूको समेत वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी वन निर्देशनालय मार्फत मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- ४) वन नियमावली, २०७९ को नियम ३३ वमोजिम कार्यालयको कार्यक्षेत्र भित्रको विभिन्न घाटगढीमा लिलाम विक्रि नभई वा अन्य कुनै कारण (वेवारिस, दहत्तर बहत्तर, वन मुद्दामा वरामद भएका समेत) लामो समयसम्म मौज्दात रहेका पुराना काठ, दाउरा व्यवस्थापन गर्नका लागि सोको स्रोत, परिमाण र वर्तमान अवस्था एकिन गरी २ (दुई) महिना भित्र लगत विवरण मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- ५) प्रदेश वन ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार नहुँदासम्म संघिय कानूनको अधिनमा रही नियमित काम काज गर्ने गराउने ।



सचिव